

Dosarul nr. 3ra-1177/2022
2-19124235-01-3ra-09112022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud.: I. Barbacaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

21 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de către avocatul Petru Coșleț în interesele lui Vasile Rusu,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Rusu împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova privind anularea actului administrativ individual defavorabil, restabilirea în funcție, încasarea salariului restant și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 06 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 29 iulie 2019, Vasile Rusu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova privind anularea ordinului nr. 571-p din 26 iunie 2019 cu privire la destituirea din funcție, restabilirea în funcția de inspector principal, Secția unitate de gardă, Birou Vamal Centru, încasarea salariului pentru perioada lipsei forțate de la lucru, restituirea cheltuielilor de juridică.

În motivarea acțiunii, Vasile Rusu a relatat că, deține funcția inspector principal, Secția unitatea de gardă, Birou Vamal Centru în cadrul Serviciului Vamal din anul 1990.

În baza Acordului adițional nr. 1 din 23 decembrie 2016 la contractul individual de muncă nr. 825 din 13 septembrie 2016, contractul individual de muncă a fost prelungit până la data de 15 septembrie 2021.

La 23 ianuarie 2014, Vasile Rusu a fost numit în funcție de administrator la SRL „Vlan Transport”.

Prin ordinul Serviciului Vamal nr. 571-p din 26 iunie 2019 a fost destituit din funcția de inspector principal, Secția unitatea de gardă, Birou Vamal Centru, pe care îl consideră ilegal, motiv din care urmează a fi anulat. Or, pârâtul prin ordinul dat a admis încălcarea dreptului de a nu fi pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă.

Reclamantul a menționat că, prin hotărârea din 20 noiembrie 2018 a Judecătoriei

Chișinău, sediul Buiucani, menținută prin decizia 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, Vasile Rusu a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 264 din Codul contravențional, pentru participarea ilegală la activitatea de întreprinzător în cadrul întreprinderii SRL „Vlan Transport”, fiindu-i aplicată în baza acestei norme sancțiune contravențională în formă de amendă în valoare de 30 unități convenționale, ceea ce constituie 1500 lei în contul statului, precum și o pedeapsă complementară obligatorie sub formă de privarea de dreptul de a deține funcții publice pe termen de 6 luni. Astfel, dânsul a fost sancționat pentru activitatea în calitate de administrator la SRL „Vlan Transport”.

Ulterior, prin actul de constatare nr. 17/10 din 15 februarie 2019, Autoritatea Națională de Integritate a constatat, că exercitarea simultană a funcției publice cu statut special de inspector principal al Secției unitatea de gardă a Biroului Vamal Centru al Serviciului Vamal și calitatea de administrator al SRL „Vlan Transport” este incompatibilă și a sesizat conducerea Serviciului Vamal în vederea eliberării lui Rusu Vasile din funcție, respectiv prin ordinul contestat a fost destituit din funcția deținută pentru o faptă pentru care deja a fost sancționat prin hotărârea irevocabilă a instanței judecătorești.

Reclamantul consideră că, actul administrativ individual contestat este nul, deoarece contravine atât principiilor fundamentale ale legislației naționale, cât și celei internaționale.

Astfel, art. 4 din Protocolul Adițional nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat.

Conform art. 14 alin. (7) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit din pricina unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă în conformitate cu legea și cu procedura penală a fiecărei țări.

Prin hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a statuat, că asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei acuzate de un delict în procesul judiciar - pe lângă alte drepturi procesuale, oferă persoanei și dreptul constituțional de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă. Principiul în cauză presupune că cel care prin conduita sa a ignorat ordinea de drept va răspunde o singură dată pentru fapta ilicită, pentru o încălcare a legii se va aplica o singură sancțiune juridică. Acest principiu constituțional se aplică nu numai în cauzele penale, dar și în cauzele contravenționale, precum și în orice altă formă de răspundere juridică din aceeași materie de drept (de exemplu - penal sau civilă). Principiul constituțional de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă impune în linii mari autorităților publice competente nu numai interdicția de a judeca repetat persoana, dar și interdicția de a urmări de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă.

La fel, a menționat că, conform fișei de evidență a timpului de lucru pentru luna iunie 2019, emis de Secția Unitatea de Gardă a Biroului Vamal Centru, reclamantul Rusu Vasile a lucrat la data de 25 iunie 2019 - timp de 15 ore, iar la data de 26 iunie 2019 (ziua emiterii ordinului de destituire) timp de 7 ore, respectiv mai avea încă 3 zile

de repaus, timp pentru care pârâtul urma să-i achitate salariul. Însă, a fost destituit din funcția deținută chiar în ziua în care l-a tabelat cu 7 ore de muncă.

Astfel, reclamantul a activat pe 26, 27, 28, 29 iunie 2019, iar în consecință nu putea fi destituit din funcție la data de 26 iunie 2019, ora 08:50, ceia ce denotă ilegalitatea ordinului contestat.

Mai mult, până la aplicarea sancțiunii disciplinare, destituirea din funcția deținută, pârâtul nu a solicitat de la reclamant nici o explicație, prin care urma să menționeze că pentru această abatere a fost deja odată sancționat.

În asemenea circumstanțe, solicită anularea ordinului nr. 571-p din 26 iunie 2019 cu privire la destituirea din funcție, restabilirea în funcția de inspector principal, Secția unitate de gardă, Birou Vamal Centru, încasarea salariului pentru perioada lipsei forțate de la lucru, restituirea cheltuielilor de juridică.

Prin hotărârea din 03 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de către Vasile Rusu.

La 03 februarie 2022, Vasile Rusu, a declarat apel nemotivat, iar la 19 martie 2022 a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 03 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea hotărârii primei instanței cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia din 06 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Vasile Rusu împotriva hotărârii din 03 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel în temeiul art. 2, art. 4 alin. (2), art. 25 alin. (1), alin. (2¹) și alin. (6), art. 61, art. 164 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, art. 15 alin. (3) lit. a), lit. b), lit. c), art. 41 alin. (4) lit. i) din Legea Serviciului Vamal nr. 302 din 2017 (cât și art. 6 alin. (2) lit. a), lit. b) și lit. c) din Legea nr. 1150/2000 a serviciului în organele vamale pentru perioada aflării în vigoare a legii date), a apreciat ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond privind legalitatea ordinului Serviciului Vamal nr. 571-p din 26 iunie 2019 „Cu privire la destituirea din funcție lui V. Rusu, Birou Vamal Centru”, nefiind stabilite careva temeuri de anulare, or actul contestat a fost emis cu respectarea legislației, competenței și procedurii.

Instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiat argumentul lui Vasile Rusu privind lipsa temeiurilor pentru destituirea ultimului din funcție, având în vedere că în ședința de judecată s-a stabilit că, în conformitate cu prevederile art. 19, art. 35-38 și art. 40 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 23 alin. (3), (6) și (8) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale și art. 15 alin. (3) lit. a), b) și c) și art. 41 alin. (4) lit. i) din Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal (cât și art. 6 alin. (2) lit. a), b) și c) din Legea nr. 1150/2000 a serviciului în organele vamale, pentru perioada aflării în vigoare a legii date) și art. 25 alin. (2¹) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Autoritatea Națională de Integritate, a constatat că, exercitarea simultană a funcției publice cu statut special de inspector principal al Secției unitatea de gardă a Biroului Vamal Chișinău al Serviciului Vamal și calitatea de administrator al SRL „Vlan Transport” este incompatibilă.

Totodată, s-a constatat că Vasile Rusu a încălcat regimul juridic al

incompatibilităților prin nesoluționarea în termenul legal a stării de incompatibilitate manifestată prin exercitarea simultană până în prezent a funcției publice cu statut special de inspector principal al Secției unitatea de gardă a Biroului Vamal Chișinău al Serviciului Vamal și calitatea de administrator al SRL „Vlan Transport”, fapt despre care a sesizat Serviciul Vamal în condițiile stabilite de lege, în vederea eliberării lui Vasile Rusu din funcția publică cu statut special de inspector principal al Secției unitatea de gardă a Biroului Vamal Chișinău al Serviciului Vamal.

Or, în perioada 23 ianuarie 2014 – 01 iunie 2018 raporturile de serviciu lui Vasile Rusu, inspector principal al Secției unitatea de gardă a Biroului Vamal Chișinău al Serviciului Vamal au fost reglementate de prevederile Legii serviciului în organele vamale nr. 1150/2000, cu completările ce se referă la incompatibilitate introduse prin Legea nr. 134/2016 din 17 iunie 2016 în vigoare din data de 01 august 2016, pentru a reglementa regimul juridic al incompatibilităților și restricțiilor. Iar, începând cu 02 iunie 2018 - raporturile de serviciu lui Rusu Vasile, inspector principal al Secției unitatea de gardă a Biroului Vamal Chișinău al Serviciului au fost reglementate de prevederile Legii nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal, care prin art. 15 alin. (3) lit. a), b) și c) stipulează că funcția de funcționar vamal este incompatibilă cu: a) o altă funcție sau activitate remunerată, cu excepția activităților didactice, științifice și de creație; b) activitatea de întreprinzător desfășurată personal sau prin intermediul unui tert; c) calitatea de membru în organul de conducere al unei societăți comerciale, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Mai mult ca atât, instanța de apel a reținut că, legalitatea actului de constatare nr. 17/10 din 15 februarie 2019 a fost supusă controlului de legalitate în instanța de judecată, fiind emisă în acest sens decizia din 15 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție (3r-157/20), prin care a fost menținută încheierea din 18 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Vasile Rusu împotriva hotărârii din 16 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Vasile Rusu împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la contestarea actului de constatare, din motivul neprezentării apelului motivat în termenul stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Cu referire la argumentul apelantului privind dubla sancționare pentru aceeași faptă contravențională și disciplinară, instanța de apel a stabilit Vasile Rusu prin hotărârea din 20 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, menținută prin decizia din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 264 din Codul contravențional, pentru participarea ilegală la activitatea de întreprinzător în cadrul întreprinderii SRL „Vlan Transport”, fiindu-i aplicată sancțiune contravențională sub formă de amendă în valoare de 30 unități convenționale, ceea ce constituite 1500 lei în contul statului, precum și o pedeapsă complementară obligatorie sub formă de privarea de dreptul de a deține funcții publice pe termen de 6 luni. Iar prin actul de constatare contestat a fost destituit din funcție ca urmare a constatării încălcării regimului juridic al incompatibilității funcției, pe motiv că acesta a exercitat simultan funcția publică de inspector principal al Biroul Vamal Centru și calitatea de administrator al SRL „Vlan Transport”, fapt incontestabil de către apelant, precum și nesoluționarea problemei de incompatibilitate

conform cadrului legal, iar exercitarea în continuare a funcției publice contravine prevederilor legale, indiferent de sancțiunea contravențională.

Instanța de apel a apreciat ca fiind declarativ argumentul apelantului privind nerespectarea procedurii prin neefectuarea anchetei de serviciu pe motiv că, la caz, nu a fost imputată o presupusă abatere disciplinară, examinată în cadrul Comisiei de disciplină a Serviciului Vamal, deoarece nu a fost destituit din funcție ca urmare a constatării unei abateri disciplinare în sensul art. art. 51, 53 din Legea precitată, ci s-a stabilit o situație de incompatibilitate de organul abilitat prin lege în acest sens.

Astfel, instanța de fond just a reținut că, ordinul Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 571-p din 26 iunie 2019 „Cu privire la destituirea din funcție lui V. Rusu, Birou Vamal Centru” corespunde cerințelor și exigențelor impuse de lege, iar criticile apelantului sunt nefondate.

În acest context, ținând cont de faptul că a fost respinsă pretenția principală cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil, instanța de apel a conchis că instanța de fond just a respins și pretențiile cu privire la restabilirea în funcția anterior deținută, încasarea salariului pentru perioada lipsei forțate de la lucru și restituirea cheltuielilor de judecată, care sunt subsecvente.

Având în vedere cele menționate, instanța de apel a respins argumentele apelantului Vasile Rusu, deoarece acesta interpretează eronat normele de drept și situația de fapt, iar concluzia primei instanțe este rezultatul unei interpretări corecte a normelor de drept material cu aprecierea juridică cuvenită a probelor.

La 22 iulie 2022, avocatul Petru Coșleț în interesele lui Vasile Rusu, a depus recurs nemotivat, iar la 05 decembrie 2022, a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 06 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului, avocatul Petru Coșleț în interesele lui Vasile Rusu a reiterat circumstanțele de fapt și de drept din acțiune și cererea de apel, suplimentar invocând că decizia contestată este neîntemeiată și ilegală, adoptată în urma aplicării eronate a normelor de drept material.

Suplimentar recurentul a invocat că, făcând trimitere doar la argumentele intimatului privind cumularea profesiilor de către recurent și ignorând total faptul că la data emiterii ordinului de destituire 26 iunie 2019, actul de constatare nr. 17/10 din 15 februarie 2019 încă nu intrase în vigoare, respectiv instanțele ierarhic inferioare au dat dovadă de loialitate față de intimat și părtinire și neobiectivitate față de recurent, deoarece nu au dat un răspuns clar la problema principală ridicată de către recurent. Din aceasta rezultă, că la adoptarea hotărârilor, instanțele ierarhic inferioare au încălcat dreptul recurentului la un proces echitabil, garantat lui de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 06 iulie 2022.

La 22 iulie 2022, avocatul Petru Coșleț în interesele lui Vasile Rusu, a depus recurs nemotivat.

Potrivit extrasului din poșta electronică se constată că la 03 noiembrie 2022, instanța de apel a expediat decizia motivată în adresa părților.

La 05 decembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, avocatul Petru Coșleț în interesele lui Vasile Rusu a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 06 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Dat fiind faptul că data de 03 decembrie 2022 a fost zi de sâmbătă, iar data de 04 decembrie 2022 – zi de duminică, prin urmare zile nelucrătoare, ultima zi de prezentare a motivării recursului se constată a fi data de 05 decembrie 2022, ca următoarea zi lucrătoare.

În asemenea circumstanțe, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul ca fiind depus în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

La 08 decembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibil recursul depus de către avocatul Petru Coșleț în interesele lui Vasile Rusu, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin.(2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că, din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai

sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că, admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, cererea de recurs depusă de către avocatul Petru Coșleț în interesele lui Vasile Rusu, este inadmisibilă.

În conformitate cu prevederile art. art.230, 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către avocatul Petru Coșleț în interesele lui Vasile Rusu, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Mariana Pitic

Aliona Miron